ლამპარი

კვირეული ორგანო

№ 1

სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირი

1 იანვარი 1923 წ.

ფასი 10 ათასი მ.

მისამართი: ტფილისი. ხელოვნების სასახლე სერგ. ქ. № 13 ტელ. 17 51.

ხელოვნების ს სახლე

სერგ. ქ. № 13.

სრულიად საქა თველოს ახალი მწერლობის კავშირი.

A

მოხსენებანი, რომელნიც წაკითხულ იქნებიან კავშირის საჯარო სხდომაზე 1923 წელს

I. გრიგოლ რობაქიძე
   ა. გოეტეზე ანტრაქტისა.
   ბ. ჟელდერლინ
   გ. ექსპრესსიონიზმი
   დ. ლირიკის პრობლემა
   ე. შარლ ბოდლერ
   ვ. ახალი დრამა
   ზ. ვასილი რობაძოვ
   ჰ. პროკოპოვიჩი და დეკადანსი
II. პაოლო ინგოროყვა
   ა. დიალოგი
   ბ. Parallelement
   გ. რიტმი ეპოქების
   დ. ჩახუხაისძე. შეკუნი, პოეტი, მოგზაური-რაინდი
   ე. რუსთაველიანა, მეორე სერია მიხსენებათა:
   1. პოემის შესავალი და დასასრული, აღდგენილი ტექსტი
   2. რუსთაველი და რელიგია. (ტენდენციის ხაზები პოემაში)
   3. რომანტიული ეპოსი მე-XII საუკუნის ქართულ პოეზიაში და ვეფხის ტყაოსანი
   4. პოემის ორიგინალობის საკითხი.
III. პაოლო იაშვილი:
   ა. რემბო და პიკასო
   ბ. სული და სოლდათი
   გ. პარმონიის პრობლემა (პუშკინი)
   დ. სინიდისი ქრისტე და პოეტი
   ე. ვედის პოეზია
IV. ტიციან ტაბიძე:
   ა. იოანე ზაზაელი
   ბ. თავადი ლოტრეამონ
   გ. პატმოსი ქალაქი პოეტების
   დ. სმენადიაფოვი გიტარით
   ვ. ექსტრადიცე პოეზიის.
V. ვერონტი ჭიჭოძე: რაშელე.
VI. ვალერიან გაფრინდაშვილი:
   ა. საქართველო და დენდიზმი
   ბ. მისტიფიკაცია პოეზიაში (ჩატერტონი, მაკფერსონი, მეორე)
VII. ვახტანგ კოტეტიშვილი:
   ა. თეორია ესეტიური შემეცნებისა
   ბ. სანდრო ყაზმეცი
   ვ. ალექსანდრიის დეკადანსი.
VIII. კოლაუ ნადირაძე:
   ა. შინაკენები (პორტრეტები პოეტების)
   ბ. ლეონარდო და ვინჩი
გიორგი ლეონიძე: ა) სიბრ სულიან ლრმელიანი
შალვა ამყაიძე:
   ა. ქართული პოეტესები
   ბ. ელენე დალიანი
   გ. მადონნა პოეზიაში
XI. კონსტ. ჭიჭინაძე: კლასიციზმის საფუძვლები.
XII. მიხეილ ამირანაშვილი: სიმბოლიზმის თეორია.
XIII. სერგეი კლდიაშვილი: პოეზიის პრობლემა
XIV. ალი არსენიშვილი:
   ა. ჰერკოლ დებესენტ
   ბ. ლუდოვიკ ბეთჰოველი.
XV. რაჟდენ გვეტაძე: ამაღლები:
XVI ტიციან ტაბიძე და ვახტანგ კოტეტიშვილი
სიღრმეთ ქართული კრიტიკის
(ნ. კოტეტიშვილი, იონა მეუნარგია, კიტა აბაშიძე, არჩილ ჯორჯაძე ივანე გომართელი).

B

კომეზიის აკადემია:

სრ. საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირის

მოხსენებანი რომელნიც წაკითხულ იქნებიან 1923 წელს

I. გრიგოლ რობაქიძე: ა. ლირიზმი და პერსონალიზმი
   ბ. პოეზია და ატრალები
II. პაოლო ინგოროყვა: ა. სიტყვა რომორც ფორმა
   ბ. ქართული ლექსი.
III პაოლო იაშვილი: ა. პოეტი და მითოგრაფია
   ბ. ფრანსუა ვიონი
IV. ტიციან ტაბიძე: ა. ირონია და ცინიზმი
   ბ. პოეტი და ვარეგნობა
V. ვახტანგ კოტეტიშვილი ა. კლასტური ხელოვნება: ფორმა და შინაარსი,
   ბ. რისეტის ალეგორია
VI. ვალ. გაფრინდაშვილი ა. ლირიკა რომორც ელიზიუმი
   ბ. ახალი მითოლოგია
VII. მიხეილ ამირანაშვილი: ა. მატერიული მეშვეიდების პროცესი (ვილჰელმ გუმბოლდტი და აფონიი პოტებნია)
VIII. გიორგი ლეონიძე: ა. პოეტების გენეალოგია
IX. შალვა ამყაიძე: ა. ნიკოლოზ გუმილიოვი
   ბ. სარის მისტერია

C

პოეზიის აკადემიაში **პაოლო ინგოროყვას** მიერ წაკითხული იქნება მთლიანი კურსი: **ქართული საეროო ლიტერატურა კლასიციური პერიოდის** (VIII-XIV). დაწვრილებითი პროგრამა გამოცხადება კურსის გახსნის დროს.

დეკლარაცია ახალი მწერლობის

ახალი ქართული მწერლობა: ეს სახელწოდება ჩვენი კავშირის უთუოდ შეიცავს ერთნაირ სიამაყეს. მაგრამ ეს სახელი უველაზე წინ ჩვენთვის არის ვალდებულება: იგი აღიარებს მოვალეობას, რომელიც ჩვენ გვილია ქართული ცხოვრების მიმართ.

ახალი მწერლობის კავშირი არ არის ერთი სკოლა. აქ არის სხვადასხვა გზები ხელოვნების. მაგრამ კავშირს აქვს ერთი საერთო გეზი; მას შეეხებოდეს ერთი საერთო ხელვარი და მიზანი.

ახალი მწერლობის კავშირის საბეჭდი გამოცემებელია „მეშვიდენი" ფლანგი ქართული მწერლობის. ჩვენ აქ ვიმოკრებით თანამედროვე ევროპიელს ხელოვნებაში მიღებულს ტენდენს: შემოქმედი, თუმცა ეს სიტყვა არ გამოხატავს სავსეს. ხოლო ეფრო არსებითის განსაზღვრაა: ახალი ქართული მწერლობა ეს არის ხელოვნება, გაგებული უკანასკნელის დანიშნულებით და სიმძაფრით.

ქართულს ლიტერატურაში ახალი მწერლობა შემოდის ორთოდოქსიული კავკაზიონი, რომელმაც დასძრა ადგილებიდან უველა ძველი ნიშნები. ახალი მწერლობა ამის შემდეგ ხდება ეროვნულ ერთი მემკვიდრე ქართული ლიტერატურის თითქმის ცალის.

საქართველოს წარსულის ხელოვნებაში ჩვენ მოწიწების იწვევს ბევრი საბუთები აქ არის ხანი მწვერვალებზე: რუსთაველი—ვეფ, მაგრამ ეს არ უშლის ახალ მწერლობას იყოს პოლიტიკური და განსაბრძოლველი ქართული სიტყვის.

დიდი კატასტროფის შემდეგ აქ იყო დანგრევება და გაველურება ნიადაგის. ახალმა მწერლობამ გადახნა და დათესლა ეს ყანები. და ჩვენ ვხედავთ, რომ საქართველოს დედა მიწა არასდეს არ იყო უნაყოფო.

ქართული ლიტერატურის ფრონტზე უკვე გაველებულია ხელები და მოკნები. აქ უკვე ძალულია „ძველი": გაველი პოეტიკულობა, „შინ-ბრდილი" ხელოვნება. ახალ ქართულ მწერლობას დღეს აქვს ერთი ფრონტი; და ეს არის საერთო ფრონტი მთელ თანამედროვე ხელოვნებასთან ერთად.

შეცვალა ძველი მიდგომა ახალი ქართული მწერლობის მიერ ხელმა მაშინ, როცა ხელოვნება ზოგად ევროპიული ხაზით გაიარა ძირველ კრიზისს. თანამედროვე ხელოვნება—სულ ერთგვარ ექსპერიმენტ მოკნასთან. ჩვენ ვართ მოწმენი და მოკმედნი ექსპერიმენტის შეცვლის.

ხელოვნება უთუოდ ასრულებს ერთგვარ კანონურ წესს. ძველ კონტრაქტი, რომელიც არსებობდა ხელოვნებასა და ნიადაგს შორის არ ღირს. ამ ნიადაგზე წარმოიშვა თანამედროვე ესთეტიური შემეცნების ანტინომიები.

ამ ექსპერიმენტის მოწმენასთან გაიხსნა უფსკრულები, დაიმალა ბევრი საკითხი და თანამედროვე ხელოვნების ერთი ფრთა უთუოდ დაეკარგა ხელოვნების სრული რეზინიციისაკენ. უკიდურესი სკოლებიც სასიკეთო თანამედროვე ხელოვნება სდგას დეკადანსის უკანასკნელ საზღვართან.

ხელოვნება უთუოდ არის ერთ—ერთი სახე რელიგიის, კავშირის: იგი არის საკრალური კავშირი სავნებთან, შემოქმედებითი ფორმებთან, თანამედროვე ხელოვნების უკიდურესი ფრთა აკრავს ამ საკრალური ერთობის გრძნობას;

სავანი, ნიეთი თავისთავად, აქ იქცა ატრალურ მიზეზად; მის ნაცვლად იჩენს გემოვნებიერი პოეტიკა, სურათსა და დროის დაშლილი ფორმა. ეს კი არის უკანასკნელი ხელოვნების რომორც ასეთის, რომორც ღირებულებათა კატეგორიის.

აქ არის თანამედროვე ხელოვნების უველაზე სიღრმეთ ხაზი, და ამასთან დიდი საკითხიც. და რამდენადაც ამ დეკლარაციაში არის საუბარი ახალი ქართული მწერლობის მოკნებზე და გზებზე, უველაზე წინ ამ ხაზით არის საჭირო გარკვეული ხელების დადება.

ხელოვნების უკიდურესი სკოლები (მეორე ხუთეულებში, დადაიზმი და სხვ.) საქართველოში არ არსებობდა იმ სახით, რომორადაც ეს იყო ევროპაში. ამას ჰქონდა ალბად რამდენიმე მიზეზები: ერთნაირი თავის დახოვება პატარა ერის ახალ ქართულ მწერლობას არ გადაუსვლია კონსტრუქტიული ხელოვნების გზიდან.

მაგრამ ხუთეულებული შეგნება არა ნაკლების სიმძიმით იყო გამოხატული ახალი ქართული მწერლობის მიერ. ხუთეულებული სკანსისა იქნებ იქნებოდა კიდეც ჩვენში ზოგი ხელოვნში. ყოველ შემთხვევაში ბევრს ეხლაც აშინებია ხელებზე მისი სტიგმატები.

ეს ანტინომია პოეტური შემეცნების ძალით იქნა ახალი ქართული მწერლობის მიერ. და ჩვენ სიამაყით აღვნიშნავთ ის ბუნებრივი ესთეტიური სტრუქტურა სინთეტიური ხელოვნების, რომელსაც თავდაპირველად ახალი ქართული მწერლობა, საბოლოოდ იპარტყვებს ევროპიელ ხელოვნებაში. უკიდურესი ხუთეულებების პარადოქსები თანამედროვე მწერლობაში მიდის დაახლოებისაკენ.

და ჩვენ ამ ეტაპამდე კიდევ უფრო ერწმუნებით იმაში, რასაც ყოველთვის ვგრძნობდით: ხუთეულებული სტრუქტურა, როგორც დასაბამი სკანსისის და რეზინიციის არის სიმძიმეც. ხოლო ხელოვნება არის და იქნება თავის-დადგინება, ნებისყოფა. და მიმანიც „იქნებ!"

ჩვენ არ გვინდა ვთქვათ, რომ ხელოვნების უველა გზები და პერსპექტივები გამოიკვეთა. აქ იქნება გვნახავთ ის ოცი და უკანასკნელი წუთებიც. მაგრამ ხანა არის ამა უკანასკნელ და ეკმაყოფილებას. საკითხია არამედ აწმყოს და შემოქმედების გზა.

ჩვენ გვინდა ვთქვათ, ჩვენ ვხედავთ, ჩვენ ვარწმუნებთ: მისტიური კონტრაქტი ხელოვნებისა და ნიადაგს შორის უნდა განახლდეს. ხელოვნება, რომორც საკრალური კავშირი სავნებთან, შინაარსის მატერიალურ ფორმებთან, შეეძლებელია დაირღვეს. დედა-ენა არასდეს არ ანდერძს სიყვარულს.

პაოლე ინგოროყვა.

25. 12. 22.
ტფილისი.
ხელოვნების სასახლე.

ახალი მწერლობის პროგრამა რედაქციებს:

ცისფერი ყანწებიხ, მეოცნებე ნიაღორების,

ბარბარეებიხ, და ბახტრიონის.

ძვირფასო მეგობრებო!

არა-ევროპული მონტაჟილის შე უნებლიეთ მწერლებს ეხლანდელ თქვენს შესახებ ღრმა ნიშანდობლივ ბიჭებში, და ამასთან ღრმა ინტერესის ვნით. სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირის და ლიშარის დაფიქრებით გადაწყვეტა: ახალი ქართული მწერლობის მოლიანი ფილიალი, გაეთანაბრებული კავშირის და ლიშარის სახით, ესალმება კავშირის ფიცხელი ფრთის შეხვედრების საქმეს, და ეხ ნიშნავს რა თქვენს დამოკიდებულებას ქართული ხელოვნების წინაშე გასუეთებით ხმნდ განკარეთილი თქვენი ეშაობა.

ახალი მწერლობის კავშირის და ლიშარის სახელით

პაოლე ინგოროყვა.

27. 12. 22.

ლაშარი

ლაშარი — არის ორგანო სრულიად საქართველოს ახალი მწერლობის კავშირის. ლაშარი გამოდის პირველ რიგში როგორც კვირეული გაზეთი. ახლო მომავალში გამოიცემა კავშირის მეორე პერიოდული ორგანო: ლაშარი — თვიური ჟურნალი.

ლაშარის გამოცემა პირველ რიგში გაზეთის სახით გამოწვეულია სხვა და-სხვა მიზეზებით. მას აქვს მოუთმენელი გამართლება არსებულ პირობებში.

ლაშარის უახლოესი საგანი იქნება განმტკიცება იმ ლიტერატურული პოზიციების, რომელზედაც სდგას ახალი მწერლობის კავშირი. მაგრამ კვირეული ლაშარის დანიშნულება არ განისაზღვრება მარტო წმინდა ლიტერატურით; იგი ამავე დროს იქნება ორგანო ქართული ეროვნული კულტურისა მისი მთლიანი ხაზით.

ქართულ მწერლობას აქვს მუდმივი და საპატიო ტრადიცია იყოს მესვეური ქართული კულტურისა საზოგადოდ. ამ როლს დღესაც ვერ ასცდება ახალი ქართული მწერლობა. [illegible] კულტურული ძალების თანამედროვე საქართველოში იმდენად სუსტია, და ეს ძალები იმდენად შემცირებული, რომ შეუძლებელია ეროვნული კულტურის საზოგადო ხაზის უყურადღებოდ დატოვება.

ამიტომაც კვირეული ლაშარი ვერ დაკმაყოფილდება მარტო ესთეტიურ-ლიტერატურული პრობლემებით, იგი იქნება დარაჯი ქართული კულტურისა მის ყველა ფრონტებზე.

დღეიდან ლაშარი სდგება რა მოწინავე პოზიციებზე ეროვნული კულტურის [illegible], ხელს უწყობს ყველა იმათ, ვინც რომელნიც იღვწიან ქართული საქმისათვის, და აძლიერებენ საქართველოს კულტურის საერთო ფრონტს.

P. S. „ლაშარი“ — თვიური ჟურნალი დანიშნული იქნება მხოლოდ ესთეტიური და ლიტერატურული დარგისათვის.

ეროვნული შემოქმედება.

პირველი და უდიდესი კოლექტიური შემოქმედება ერის თავის მფარველის არჩევაა. კულტი ლაშარის იგივე ლაშაში სახეა თეთრი გიორგის, რომლის ნიშნის ქვეშ მიდიოდა ისტორიული საქართველო და რომელიც პოეტებმა აირჩიეს თავის მფარველად, 23 აპრილი ტრადიციული დღეა ქართული პოეზიის.

რომელი ქ რთველი არ ატირდება, როცა წაიკითხავს ვაჟას ჯვარისკაცის წერილს ორმიდან მოწერილს. როცა სიწყალი [illegible] ყინვან ლამეში ელანდება ჩვენება, რომელიც ლაშარად სცნეს. ეს არის მეორე სული რომელიც დაუვლის ერს და უკვდავებას აძლევს მის ყოფნას. ისე ახლოს არავინ სდგას ერის სულთან როგორც პოეტები. პოეტები ხელმძღვანელობენ ერს და აძლევენ მას იმ სახეს რომლითაც ის შემდეგ ელაპარაკება მარადისობას. ასე შექმნა რომი ვერგილიუსმა ელლადა ჰომეროსმა. გერმანია გოეთემ და არ უნდა სხვა მაგალითები დასახელება.

პოლიტიკა ერის მერყევია. დღეს ერთი კლასი გაიმარჯვებს, ხვალ მეორე. ხანდახან ეს სამოქალაქო ომი სპობს წინად შექმნილს, რომ თვითონ შემდეგ განადგურდეს მოპირდაპირისაგან. ერის სულს მხოლოდ დიდ მომენტებში ჩრევა ის შემოქმედება რომელიც ქმნის კულტურას და ხელოვნებას.

უკველი მწერალი, რომელიც არ გრძნობს ამ პასუხისმგებლობას ზედმეტია ერისა და მწერლობისთვის. შემოქმედება ანებს ატავისტურ ინსტინქტებს ერთი სახე თუ სიტყვა შესაძლებელია საუკუნეების წინათ ნათქვამი ხელმეორედ განმეორდება ახალი ფორმით.

ეროვნული შემოქმედების ალღო [illegible] ნიშნავს ეტნოგრაფიულ საზღვრებში მოქცევას, პირიქით დაპირისპირებულია ის შემოქმედი, რომელიც შეზღუდულობით არ [illegible] ინტერნაციონალიზმი და უნივერსალური მიმზიდველობა. ეს არის ჩვენი პირველი ცდომილება, განსაკუთრებით საჭიროა ეს დღეს, როდესაც საკუთარი ქანით შემოფარგვლა, საშიშროებით გამოიყენებს ხელოვნების შემოქმედების წრიდან.

და იგრეთვე განსაკუთრებით მივუთითებ, რომ ისტორიულად გამართული [illegible] მისადაგებით რადიკალი, თავისუფლად ქმნიდა ახალი ამოწვერვებით.

ჩვენ არ შეგვიძლია დავმალოთ, რომ დღეს ზოგიერთ კულტურულ ერს ჩვენზე კულტურის იდეოლოგია მოაქვს. მაგრამ ჩვენ ამას უნდა ვებრძოლოთ იმავე იარაღით. ასეთ შემთხვევაში სიძლიერეა გადამწყვეტი იქნებოდა.

საქართველო ისტორიულად ელოდა შემოქმედებით ნამდვილ პოეტებს „იალბუზი და მყინვარი ორი ბოძია ერთი ემბლემის“ როგორც მითქვამს ლექსში, მით უფრო თავ განწირული ბრძოლაც და შემოქმედებაც, მით უფრო დიდი მნიშვნელოვანი საჭიროა. რასაც არ აზის მეჭედი ასეთი დიდი ტანჯვის, იმას არც გამარჯვება ექნება, დიდი ხელოვნება — შედეგია დიდი ტანჯვის, რომელიც ამისათვის საქართველო ჩვენ სამშობლოდ მოგვეცემა.

ტიციან ტაბიძე.

30/12 922 წ.

ლაშარის გერბით

ახალი ქართული მწერლობა „ლაშარში“ [illegible] ქართული მწერლობის [illegible] საზოგადოება [illegible] სხვათა შორის [illegible] ლიტერატურის. ახალი [illegible] რომ [illegible] ესთეტიური [illegible] რომ [illegible] ლიტერატურის [illegible] ისტორიული პრობლემები [illegible] კულტურისა როგორც დღეს [illegible] ლიტერატურა [illegible] ქართული [illegible] და „[illegible] ლიტერატურის [illegible] [illegible] ლიტერატურის [illegible].

შემოქმედებას, რომელიც [illegible] ბოდლერი [illegible] ჩვენ, ვაჟას [illegible] ვაჟას სახელი [illegible] ჩვენი ერის [illegible] პოეზია [illegible] პოეზია [illegible] მარადისობისათვის.

ახალი მწერლობის მიზანია სავსებით იყოს გამომხატველი ქართველი ერის ყველა [illegible] ერის [illegible] რომ საქართველო [illegible] ისტორიულად [illegible] ჩვენი [illegible] საქართველოს [illegible] და [illegible] ახალი მწერლობის [illegible] რომელთაც [illegible] საქართველოსი [illegible] კულტურის. [illegible] ლიტერატურისა.

კავშირის ჩვენ და სურვილი იყო რომ მისი [illegible] რომელიც თავის შემოქმედებით და [illegible] საქართველოს ახალი მწერლობის [illegible].

ამ ბოლოს ჩვენ წერილი დავასრულოთ [illegible] ლექსით ([illegible]) სადაც ჩვენი აზრით, [illegible] რაც [illegible] „[illegible]“.

გალაქტებით ტანჯულ დღეებით
წამებული ქვეყნის უკულმართულ[illegible];
ჩვენ კი [illegible] სამოთხეებით
ვე წლის [illegible] მზიურ ქართული.

ს [illegible] ცხელ თავანებით
ჩვენი სამშობლოს მზეში ენებიან;
მაგრამ ჯერ კიდევ ქარავნები
სულიან ოქროებს [illegible] მიდენებიან.

მიწა მსუქანი სისხლის დალევით
შენ [illegible] — იმედიანი.
და გულში ვიცით [illegible] ელვით
შენ რუსთაველის მერიდიანი.

ძმა ინგოროყვა! ჩვენება არი
და ტაბიძის ტანჯვით მისაგრძნები;
[illegible] ინდოსტანში ქართული ჯარი
და ტრაპიზონში გარნიზონები.

[illegible] ის [illegible]
ამ [illegible] დღეების [illegible]?
თუ მ [illegible] შეიდარება
ჯვარზე [illegible] წინდა რწეულებს.

ძმა ინგოროყვა! პოეტი იყოს
და მერე დარჩეთ წმინდ დიდების:
გულს პოეზია იქვებით ანგრევს
და სისხლს — დაპყრობა პირამიდების.

პაოლო იაშვილი.

ესთეტიური კრიტიკა

ერთ საუკუნეზე მეტია, რაც კანტმა დასწერა წერილი: „საზღვარი ზავის შესაძლოება ფილოსოფიაში.“ ამ წერილის აზრი ის არის, რომ აზროვნების ისტორიის უკველ პერიოდში, ფილოსოფიურ სისტემათა შორის სწარმოებდა განუწყვეტელი p el-lum omnium kontra omues, ეგონის ეგონა, რომ მართალი თვით იყო. დოგმატიზმი, სკეპტიციზმი, ეკლექტიზმი, ამ პრეტენზიებით დაძლიობენ რით აისხნებოდა ამ ფილოსოფიურ სისტემათა სიმრავლე? კანტის აზრით, ნამდვილობის კრიტერიუმის უქონლობით. იგი კი საჭიროა იყო, და ეს დაისახა მიზნად კრიტიკულმა ფილოსოფიამ. ამის შედეგი იყო შემეცნების ახალი თეორია. და თუ კანტის მიერ საკითხის ასე დასმამ ფილოსოფიაში ზავი ვერ ჩამოაგდო, სამაგიეროდ აზროვნებას გზა გაუწმინდა. კანტის ფილოსოფიური პრობლემა შემეცნება ხელოვნების სფეროში იქნება გადმოტანილი, რადგან ხელოვნებაც საბოლოო გონების საკითხია. კითხვა მე მგონია მოშველებულია, რადგან ხელოვნების ატმოსფერო შეკუმშულია, და ხელოვნების გამო სხვა და სხვა მიმართულებანი საკუთარ ხელით იჭრიან არეულობს. იქნებ მართლა შესაძლებელი იყოს ხელოვნებაში თუ სამეცნიერო შეიკვება არა დროებითი მაინც? ეს საკითხი საბოლოოდ თვით შემოქმედთა მიერ არის გადასაწყვეტი, მაგრამ მათი გადაწყვეტილება საჭიროებს [illegible] აზროვნების გადასინჯვა. ხელოვნება ყველგან ობიექტური [illegible] იყო, ხოლო დაბნელებით იმ სახით, როგორც საკითხი მე მაქვს წარმოდგენილი, მე XIX ს. გერმანიაში წამოაყენა. როცა დაიწყეს „გონების სისტემის“. [illegible], ეს პრობლემაც იგულისხმებოდა ბუნებრივად. ხელოვნების ბუნების გამოკვლევა, ფორმულები, შეფასების კრიტერიუმები..., ეს ყველაფერი სდგებოდა მილლერის, ფიხტეს, შელლინგს, [illegible], [illegible], ჰეგელს, ლოტცეს.... მაგრამ მაინც ეს საკითხი დარჩა განზე დატოვებული, იმ დროს, როცა სხვა სფეროებში აზროვნება საოცარ სიმაღლეს აღწევდა. ეს განზე დატოვება კი იმ რაციონალისტურ აზროვნებაში გაიობოსება; რომლითაც სავსეა ხელოვნების ქვეყანა. გადახედეთ: რა ქრელი და გაურკვეველი სანახაობაა. შემოქმედებითი სტიქია ბობოქრობს და [illegible] ქაოტიურ-ტემპერამენტს ქმნის. მაძიებელ გონების თვალი იჭრება მიგა, რომ შეიტანოს აზრი, ამ ერთიანი უწყვეტელ პროცესში. მაგრამ ეს ფუჭი მოვალეობა. ყველა რაღაცას ჰხედავს, ყველას გემოვნება ამეტყველებულია, ყველა თავისი პრეტენზიებით დადის, „ლამაზია“, „დიდია“, „დაბალია“, „მისაღებია“, „ბრწყინვალია“, „ბანალურია“, და სხ... განზოგადებულ დაუსაბუთებელ სიტყვათა ლექსიკონი. რატომ არის ან „ლამაზი“, ან „დიდი“ და სხ... ეს კითხვები რჩებიან გადაუწყვეტის გარეშე. ყველა მსჯელობს, და ყველას ფარულ აზრს ის წარმოადგენს, რომ მისი სიტყვა იქნება საყოველთაოდ ცნობილი. (ამის გარეშე აზრის აზრი ეკარგება.) მაგრამ ვინ მისცა A—ს, B—ს, C—ს და სხ. უფლება, რომ მათი კერძო აზრი ამ დარგებით დაიცვიდეს? სად არის ის კრიტერიუმი, რომლითაც იგი განიხილავს შემოქმედებითი მოვლენებს? არის და არც არის. არ არის იმდენად, რამდენადაც არისტოტელემდე არ იყო ლოგიკის კანონები. მაგრამ მსჯელობა ხომ არსებობდა? მაშ კანონზომიერად ყოფილან ფარულად, მხოლოდ მათი შემჩნევა იყო საჭირო, ლოგიკის ანალიზი, სისტემაში მოყვანა... მგონია, რომ ხელოვნებაშიაც ჯერ შეუმჩნევლად არსებობენ ეს საყოველთაო კრიტერიუმები, მიღებულნი ჩ. წ. ქვე-შეგნებითი სფეროში. შეფასების კრიტერიუმი ხელოვნებაში არ წარმოადგენს იმ შეუცნობელს, რომელიც ფილოსოფიაში იხმარება როგორც ცოდნისათვის მიუწვდომელი. ესთეტიური მსჯელობა უფრო ჰგავს იმას, რასაც ვუნდტი, მეუმანი, ცოლნერი და სხ.. უწოდებენ შეუგნებელ დასკვნებს. იქ, სადაც არსებობს აუცილებლად შეუცნობელ იდეათა რეზერვუარი, რომელიც უნდა ვნახოთ, და ეს შესაძლებელიც არის. როგორც ფიზიკური მოვლენა ვერ იარსებებს ბუნების გარეშე, ისე მხატვრული — გარეშე შეგნებისა. ხოლო ჩვენი მხატვრული განცდებიც იმაში მდგომარეობს, რომ ჯერ ვმოქმედობთ ბნელ ინსტინქტის იმპულსით, შემდეგ კი თან-და თან ნათლდება და იღებს მსჯელობით ფორმულის სახეს. დღემდე არსებული ესთეტიური კრიტიკა მგონია უფრო პირველ იმპულსით მიდიოდა. იგი ჰგავდა იმ ფილოსოფიურ მსჯელობებს, რომელიც არსებობდა ფილოსოფიაში შემეცნების თეორიის წარმოშობამდე. მხოლოდ იმ განჩევით, რომ აქ ერთდროულად ჰქონდათ თავი მოყრილი დოგმატიზმსაც, რომელიც იძლეოდა თავმოსახვევ უსაბუთო აზრებს, მკლებტიზმსაც, კანტის ენითვე რომ ვსთქვა, ძველებურ წამლების ჰანაცეით, სკეპტიციზმსაც, ყველაფერში ეჭვის შემტანს და ალბად თვით ეჭვის. ნამდვილი კრიტიკა კი თავის ესთეტიურ შემეცნების თეორიით ჯერ არ არსებობს. შეიძლება პირველ — შეხედვით ესთეტიური შემეცნება ზოგს მიუღებლად ეჩვენოს. მაგრამ კანტი ესთეტიკას ხომ უწოდებდა სწავლას გრძნობითი შემეცნების შესახებ. და რომ ეს შესაძლებელია, მტკიცდება მხოლოდ ფაქტიური მდგომარეობით: არსებობს ესთეტიური მსჯელობა. მიღიანდელ [illegible] კრიტიკის ისტორია ამას

ფრაგმენტები

პოეზიაში ხანდახან პოეტური პიროვნება უფრო მნიშვნელოვანია ვიდრე თვითონ პოეტური ქმნილება, განსაკუთრებით დროთა სიკვდილზე პოეტური ფორმები კვდებიან. პოეტური პიროვნება ცოცხლობს. რუსთაველის ფორმა მკვდარია. თვითონ რუსთაველი კი ცოცხალი. ასე: ჰომეროს. დანტე. გოეთე და სხვები. ეს მოვლენა საგრძნობელია ჩვენ და. აქ ცხადდება პრიმატი „გამოუთქმელის“. უკანასკნელი თვითონ არის ძალა: ხელმძღვანელი ენტელექია. იგი აძლევს პოეტურ ქმნილებას სიცოცხლეს თუმცა თვითონ ქმნილების უკან იმალება. „სიცოცხლე“ და „სიკვდილი“: პირველი უფრო ძლიერია მეორეზე. როგორც პარალელური ხაზი: ქალვაჟი და ქალწული. ქალვაჟი ასტრალის ფლუიდია რომელიც თანაბრეოლია ქალწულის. პოეზიაში ქალვაჟი პოეტური პიროვნებაა. პიროვნების სიდიდე გადამწყვეტია პოეტური ქმნილებისათვის. ავიღოთ, მაგალითად: სატანა სწერს სონეტებს. თქვენ დაინახავთ: ფორმა სასტიკი და სრული. ხატი თუ სახე მკვეთრი. კონტური და კოლორი ერთიანობის ეკლესიის ბოლომდე მიყვანილი. მაინც იგრძნობს ყველა რომ სატანის ქმნილებას რაღაცა აკლია. ეს „მაინც“ აქ ყველაფერია. სატანაში არა არის რა: აქ სრული უარყოფაა რაობის. მაშასადამე — პიროვნების. სატანა არ არის ქალვაჟი: იგი იმთავითვე ქალწულია. ამას არც გაიცდა შეიძლება ჰქონდეს. შესაძლოა აქ იმალებოდეს ერთი ფენომენი: ერთი ცუდათ სწერს და მაინც უკვდავი და მეორე კარგად სწერს და მაინც სხვაგვარ ყველგერ ბრაუნს (?) ..

რუსეთის ლიტერატურაში ძლიერ უფრო დიდი სახელი და-რჩება ვიდრე ბრიუსოვს. ბლოკში ალბად უფრო დიდი პიროვნება იყო. დიდი იყო მისი წვა და მისი განცდა. ეს ცხადდება ნათლად ფინალურ ფენომენზე. მისი „ღვთიური კომედია“ ცნობა თითქმის შესაწყენია. მაგრამ „ღვთიური კომედიის“ დანტეს „მეგი მეგი“ ასტრალურად მისი დიდი პიროვნება იმალება. ეს პიროვნება ისეთი მზირით არის მოქცეული სამყაროში რომ იგი თითქმის ასტრონომიული სისასტიკით და სიცხოვლით ირეკლება თუ ჰყლიმდება. ეს დაჭიმული „ჯურდუნ“ აძლევენ მის სიტყვას ინფერნალობას.

2.

დღეს ლირიკა უდიდესი პრობლემაა. ჩვეული ლირიკა კვდება. ვის აინტერესებს ახლა: ვინ რა აწუხებს ან ვინ რა ახარებს. ოღონდ უნდა კარგად გამოსთქვა ეს მღელვარება თუ ეს სიხარული ამით მაინც ვეღარ ვერ განაცვიფრებ ვეღარავის. დღეს ლირიკა იწყებს მხოლოდ. შესაძლოა თვითონ ლირიკა მოკვდა?! მე მგონია: არა. პოეტური პიროვნება გარდაიქმნა და დაიმსხვრა. აი ამინა: პატარა ქალის „მისტიური სულის“ არსებაში სასიკვდილოა უფრო. მე დარწმუნებული ვარ: ერთი ლირიული ლირიკული ფრაზა არის სხვადასხვა მარაქველობას გაძლიერებს იმის და მიხვდეთ თუ ვინ არის ავტორი. თუ ავტორი უპრობლო ფიგურა არის ფრაზა „წყლიდ“ დარჩება. თუ ავტორი ნამდვილია ფრაზა ხმიერებას მიიღებს. ლირიკაში პოეტური პიროვნება (თავისთავად გამოუცხადებელი) ყველაფერია. თუ პიროვნება ზეშორე გაგებით დიდა ლირიკაც დიდია მაშინ. ასეთ პიროვნებას მზეთაც სხვანაირი აქვს. სამყაროში სასტიკად შეჭრილი იგი სხვა ხილვით გრძნობს ჩვეულებრივ. უბრალო გრძნობა მის სულში სხვა შეტყველებას იღებს. საგანი იცვლება და ფერები ნათლდება. პოდლერში მოცემულია ახალი „გზნება“. ამით არის იგი დიდი. ნივთების დამსხვრევა პოეტურად და ყველაზე მეტად მან დაინახა. იყო დიდი პოეტური პიროვნება და „მისთვის“. რემბოს „მთვრალი ხომალდი“ იკვანისებური ცხოველია რომლის ოთხმოცი თითქმის ცხოველობენ. გაეცანით მის პოეტურ პიროვნებას და შეიცნობთ „რისთვის“. ლაფორგის პოეზია კაფიროვიჩია მისი პიროვნებით: ხანდახან თითქმის ბიოგრაფიული. მაგრამ მისი პირადი „წვა“ ისეთი მძაფრია რომ ყოველს მოვლენას მინთავს იგი. ლექსში მას ხანდახან სიღლიზდა აქვს მაგრამ თვითონ ლექსი მაინც გვღლის. ვინც პიროვნებას საკუთარს დაწვავს ისე რომ მ ყოველს მის ნაფერში სამყაროს სუნთქვას გამოიდენს მხოლოდ მას შეუძლია იყოს ლირიკოსი. გორე მე ამის: ლირიკა ან ახლის ტიტანია და ან სხვისის კუდის ქვეგ.

3.

[illegible] ელემენტია საჭირო ლირიკისათვის. პირველი: ეროვნული მოტივაცია. უნდა იყოს მოვლენა და ქლერცა გამოთქვის წინამე. როცა დაწყენებულებს მოდიანთი საშინაო თქმა გვჩნდებოდით: თითქმის სიტყვასაც ვერ ვხედულობთ. ყოველი „შუტი“ აქ ან „ნაკლები“ საშინელ დისხონანსს შეიტანს. აქ ხშირად უბრალო მაგრამ ყოველთვის ქალწული სიტყვებით ხვდებიან ერთიანობას. ვისაც ეს მოლოდინი აქ ლია იგი არ არის ნამდვილი ლირიკოსი. სიძველეა სიტყვა უტიფარის. უშუალობის თქმა საშინელია. მაგრამ

[illegible]

გრიგოლ რობაქიძე

აქტუალებს, ახეთი მოთხოვნილება ბედამ იარსებებს ხელოვნებაში. ყოველთვის იყო ღირებულების იდეა, რომელშიც დიდი შემოქმედებითი ნაწარმოები რატომ არის დიდი? რაშია მისი ჯადოსნობა? ჩვენი ესთეტიური მსჯელობა რადა იმაზე მიგვითითებს, რომ სწორედ ის არის დიდი და ნამდვილი. შემოქმედება? იქნებ იმიტომ, რომ ემოციათა ერთიერთობა სწორედ არის მოცემული? ან იქნებ დაცული ხილულის თუ განცდილის ნამდვილობა? ან იქნებ მრავალ ემოციათა კონცენტრაცია არის სიმბოლოებში ჩარგად გადმოტანილი? კიდევ ბევრი „იქნებ"-ის ხმარება დაგვჭირდება, რომ ამ ზრის წავიდეთ. აშკარაა, რომ არსებობს ესთეტიური მსჯელობა, და არსებობს ის „რაღაც" საზომი, ხშირად ფორმულის გარეშე დარჩენილი, რომლის საშუალებითაც ან ვიწონებთ და ან ვიწუნებთ შემოქმედებს. ეს ესთეტიური მსჯელობა—მეცნიერულ მსჯელობის ანალოგიაა. ხელოვნების სფეროში აუცილებელია შემეცნების თეორიის პარალელის არსებობა. საძიებელია ესთეტიური მსჯელობის და შეფასების საფუძვლები, რაზედაც უნდა ემყარებოდეს ნამდვილი კრიტიკა. ამისთვის კი უნდა მოხდეს დაბრუნება კანტის კრიტიკულ ფილოსოფიისაკენ, სადაც სხვათა შორის დაისვა კითხვაც: არსებობს თუ არა ხელოვნება ე. ი. ჰერეტა და გრძნობა საყოველთაო ესთეტიური ღირებულებით? ბოლო ჟურ[illegible] და მოელის ე. წ. "სილი აზრის" ხე[illegible] ხელოვნებაში. მათემატიკოსმა და ფილოსოფოსმა [illegible] ერთ კონგრესზე სთქვა: „სილ აზრს ადგილი არა აქვს მათემატიკაში"—. მე მგონია, რომ მას არც ხელოვნებაში აქვს ადგილი. ხელოვნებასაც აქვს ან ექნება თავისი უმაღლესი ალგებრა, რომელიც ინტუიციის იქით იმალება. იქით უნდა იყვეს ესთეტიურ მსჯელობის გზა.

ვახტანგ კოტეტიშვილი.

ახალი 1922 წლის ქართულ პოეზიაში.

1914 წლიდან ქართული პოეზია დაშორდა რეალობას და „ცისფერ ყანწელებმა" მთელი რვა წლით გამოცხადეს ფანტასმაგორიის და [illegible] კულტი. ეს აუცილებლობით [illegible] იყო, რომ პოეზიას გადალახა სინამდვილის და ეტნოგრაფიის ვიწრო ნაპირები.

ვერავინ ვერ იტყვის, რომ ქართული სიმბოლიზმის რაინდებმა ვერ გაახალეს ქართული პოეზიის ფორმით მოჩვენებებით და ეგზოტიური სიტყვებით. მაგრამ 1921 წლიდან დაიწყო რეაქცია. შეიძლება ამ რეაქციის პოეტებად მო იქცევიან [illegible] პაოლო იაშვილი (წერილი [illegible]) და გრიგოლ რობაქიძე ([illegible]). მაგრამ ის, რაც წინით [illegible] იყო, 1922 წელში [illegible] სისტემის ხასიათს, რომ ეს სისტემა არ არის სავალდებულო ყველა პოეტებისთვის.

დღე უფრო ნნიერია, ვიდრე ღამე. [illegible] იყო თქმული 1922 წელში. [illegible] და დიონისიური [illegible] ერთნაირი ძლიერებით [illegible] პოეზიას. ჩვენ არასდროს არ [illegible] მოლურჯო, უკან რუსთაველისაკენ! მაგრამ რუსთაველს [illegible] გამართლება აქვს პოეზიაში, როგორც ბოდლერს. პირველი ლეგა[illegible] სიტყვის და ფორმის [illegible] იყო რუსთაველი. არც ერთი [illegible] ქართველი პოეტი [illegible] არ [illegible] სიტყვას, როგორც რუსთაველი.

ტიციან ტაბიძემ პირველათ და[illegible] ანალოგია რუსთაველის და მა[illegible] (ცისფერი ყანწები—1916 [illegible]).

[illegible] ტენდენცია არის, როგორც თეორიული განმარტება [illegible] ლათინური სიტყვებით: realibus ad realiora—რეალობიდან უფრო რეალურისაკენ. გრიგოლ რობაქიძის ასტრალურ სამყა[illegible] გადააქვს იდეალი რეალურ სამყაროდან სიტყვის [illegible]. 1922 წელში პოეზია [illegible] სიხარულით და მადლობით [illegible] რეალურ ქვეყანას.

„[illegible] წიგნში" რემი დე გურმონ ამბობს: „სიკვდილის [illegible] შეიცავს სიცოცხლის [illegible] გრძნობას. [illegible] განცდა სიკვდილის შიში, [illegible] იცის, რა არის სიცოცხლე [illegible] მხოლოთ [illegible] უგალობენ სიცოცხლეს [illegible] მაგრამ [illegible] ქვეშ. უნდა [illegible] ამას, რომ [illegible] ჩვენზე, როგორც ბალ[illegible] სიცოცხლე [illegible] („წიგნი [illegible]").

ჩვენ გვიყვარს გოეთე, ვაჟა ფშაველა, ლევ ტოლსტოი, რადგანაც [illegible] არის მშვენიერი სინამდვილე.

პოეტები ბოდლერიდან ხელოვნების [illegible] მანდილებიდან, [illegible] პოეზიის [illegible] თავის [illegible] სიცოცხლის სინამდვილის [illegible] სიმბოლიკის სუსხიან [illegible]. 1922 მობრუნებულია [illegible]. ეს არ ნიშნავს ჩვენი წარ[illegible] მიღწევების უარყოფას. ეს [illegible] დაბრუნება მიწასთან.

ახალი აპოლონიური სახე ქართულ პოეზიაში საკმაოდ სჩანს. გრიგოლ რობაქიძე თავისი უკანასკნელი ლექსებით ამტკიცებს ამას. მისი ლექსები: „ბოჰალი პირველი" და „ბოჰალი მეორე" მეტი სიხარბით და გენიალობით იძლევიან სინამდვილის ჩვენებას. გიორგი ლეონიძის ლექსები: „საქართველოს", „ახალი მთვარე კახეთში"; „ტაბასტა", „ლიტანია" ქადაგობენ მიწის სიყვარულს, ხორცის, სისხლის და მზის [illegible]. სერგო კლდიაშვილის მინიატიურა იდაბრუნებაა ივივე ხილვაა სინამდვილის და სოფლის, მაგრამ გრძნობ, რომ პრიმიტივობას წინ უსწრებს სირთულე და ფსიქოლოგიური კულტურა.

იქ, სადაც იყო განყენებული, ახლა არის კონკრეტული.

პოეზია პირველათ ეტანება რთულ სახეებს, შემდეგ ის შეიყვარებს [illegible] სიყვარულით სრულიად უბრალოს. აქ არის ფირდოუსის და პუშკინის ხაზი. ნიკოლო მიწიშვილის ლექსი „[illegible]" იძლევა [illegible] სოფლის გადაშენების სურათს.

საქართველოში საშიშია პრიმიტივობის აგიტაცია, რადგანაც საქართველო მეტად პრიმიტიულია. მაგრამ პრიმიტივის სიყვარული ებატოება კულტურულ მწვერვებს, რომელნიც მოქანცულნი არიან მუდმივი ძიებით და უნდათ დასვენება პრიმიტიულ დაბალ ცის ქვეშ.

მეორე ხაზი, რომელიც ამჩნევებს ჩვენს მოლოდინს არის, ეროვნული ხაზი ახალ ქართულ პოეზიაში. წინათ მანილური პატრიოტიზმით განისაზღვრებოდა ეს ტემა: იყო სიტყვები და არ იყო ვიზიონალური ხილვა წარსულის. ტიციან ტაბიძემ [illegible] ქალდეა, როგორც [illegible] ქვეყანა, ეს [illegible] „ცხენი ანგელოსით" [illegible] ქართული პოეზიის. გრიგოლ რობაქიძე „თბილისის [illegible]" და „მეორე ხორალით" [illegible] ქართულ პოეზიაში, კოლაუ ნადირაძე იძლევა თავის ლექსებში საქართველოს [illegible] და [illegible] გიორგი ლეონიძემ [illegible] მითოლოგია კახეთის, რომელიც მოცემულია რუბენსის სიუხვით და სიმძაფრით. [illegible] საქართველო [illegible] პოეტის—[illegible].

საქართველო თავიდანვე მდონის ქვეყანა იყო და [illegible] რომ [illegible] თავისი პოეტი. ეს არის [illegible]—[illegible] უფრო ინტიმური და ქრისტიანული. მის ლექსებში [illegible] სიონი და არის [illegible] სიმძაფრე და სიახლე სახელების (სრულიად ახალი გრძნობა მთვარის).

სამი ამაშვილის პოემა „შორეული [illegible]" რიტორიულ და [illegible] ჩვენს წინაშე. ამ პოემაში არის სტრიქონები, [illegible] თრთოლვით და მწუხარებით. არის ჩვენება „კრწანისის ომის და თებერვლის".

უახლოვდება ქართულ პოეზიას [illegible] მამაპაპის განძეულის [illegible] და [illegible] ჩვენება.

ერთი უმაღლესი მიღწევა ქართული პოეზიის 1922 წელში იყო პაოლო იაშვილის ლექსი: „ტიციან ტაბიძე", რომელიც მიიღო უკვდავ[illegible] ეს ლექსი [illegible] რის გრძნობით და თავისი იდეალური ფორმით კიდევ ერთხელ გვაგონებს პაოლო იაშვილის ორეულს ალექსანდრე პუშკინს.

1922 წლის პოეზია ღირსეულად დაამგვირგვინა პაოლო ინგოროყვამ ლექციების ციკლით რუსთაველის შესახებ და ეს „რუსთაველიანა" მეტ სიმაღლეზე აყენებს ჩვენს პოეზიას და მეცნიერებას. [illegible]! ეს [illegible] სამუდამოდ ამჩნევებს ჩვენს იმედებს და მათ დიდებულ პრეტენზიებთან ერთად ჩვენ მივდივართ წინ.

ვალერიან გაფრინდაშვილი.

ცხენი ანგელოსით

დისერტაცია პოეტების მეფის სახელისთვის.

აპოკალიპსის თეთრი იმედი.
გზა შორეული
ქიმერია, ქალდეა, ელალი კავკაზი.
საქართველოს მედს
მხოლოდ ცხენით, თუ დაეწევი.
მორბიხარ თეთრი—მარტო იმედი
ცხენი ანგელოსით.
გზას შორეულს, რა გაიარდა?..
ერს ამორჩეულს ჩამორჩებოდი.
რომ ცხენით არა..
ჩვენ პოეტებიც, თუ ვართ დღემდე
შენი ამარა.

რა გაიარდა ამ ჭაობებს?..
ორპირში ყანჩაც ეფლობა.
სდგას მარტო ეკლესია
თეთრი გიორგის.
და მამის გულზე
აბჯენია მავერი მუხლი
გაფრენილ ცხენის.
ყოველი ღამე მატირებდა
ქალდეას ზეცა.
ჭაობის სვეტად
დადგებოდა მალიარია.
მე სამუდამოთ გაველმერთე
ერთი არია
დაიმახსოვრებს ამ სიმღერას
ჩემი სამშობლო.
მე აქ ვიხილე პირველად ყრმამ
ყრმა უკვდავი
აპოკალიპსის თეთრი იმედი
ცხენი ანგელოსით..

2.

მეწამული ზღვა
მთვრალი ხომალდები.
სიდონის მატრონები
ზღვა ქარავნების.
ქალდეას ოქრო
ოქროს ვერძი.
მაკედონელი
ოლოფერნი
სარდანაპალი.
მაჰმადის ხმალი
ჯალალ-ედინ
საჭურისი და დამპალი
ალამბად-ხან.
გამლილი ველი საქართველოს
აზიის სარკე.
ყვითელი ურდო
ვიწრო თვალებით.
ჰარამხანებში თესლის სუნი
და გამწვევი გძელი ორგია.
სისხლის გრიგალში იკარგება ეს მოგონება
აპოკალიპსის თეთრი იმედი
ყრმა უკვდავი
ცხენი ანგელოსით.

3.
მე ნაბოლარა
დიდ პოეტების
თავდაჭერილ მეფეების
სააკაძის გამტეხელ ხმლის
რომელმაც იცის ყველა სტრატეგია
გარდა ქართველ გმირების.
ძუძუები მარწყვებში
წიწამური და ტაბახმელა.
მეტეხი მედიდური
ტაიკა, ციმბირი
რევოლუცია და დაცემა.
პოეზია მორიელის
მალდარორის
ლაფორგის [illegible]
კარამაზოვის სისხლი
და სიფილისი დეზესენტის
[illegible] ქალები ივერიის
თამარ, რუსუდან,
ყველა ნინოში, ერთი ნინო
მადონნა, მერი.
მელიტა, მარტა.
ევა [illegible] და გაბეკრებით სავსე ქალდეა.
ყველანი წავლენ
დარჩება მხოლოდ
აპოკალიპსის თეთრი იმედი,
ყრმა უკვდავი, ცხენი ანგელოსით.

4.
გადმოფრენილი
პოლანდიელი
თუჯის მხედარი
ხანა პეტერბურგის.
შაბიამანში გარბენება ცხენი
და როგორც რემბო
გასივდება თუჯის მხედარი.
ახალ ევგენის წინ გაიგდებს ცხენი ანგელოსით.
შორი გზა არ ღლის
ვეშაპი ვერ ჰკლავს
დევნი უფროსიან
თეთრი ტრედები
თეთრ ლოდებში
თეთრი გიორგი
ცხენი ანგელოსით
ესმატალოგია.
— ჩემ გზას შორეულს, პოეტს ჩამორჩენილს
საქართველოს ტრიალს სარკეში გზა დამენისა:
გძელი ულვაშებით ქინდრის კაცები
სიონში მღერიან „არმინ მალილან"...
— აქ რომ სტიროდა ამირანი, ვინ გაამარა?
— აქ რომ სტიროდა რუსთაველი, ვინ გააბრუნა?
— აქ რომ იბრძოდა სააკაძე, ვინ დააკლა?..
სწორი ხერხემალი—ლოდში ტარი ქიმერიულის.
სწორი ხერხემალი—ლოდში ტარი თეთრი გიორგის
ვინ გადატეხა?
ბევრი თესლი—სურნელება პეტერის ღვინის
ბევრი თესლი—ჰა ფქვილი და ლანშაფტი ვინ აჰოსწვლია?
ხარინწიანი ხმით აკვლევენ მოცვალ [illegible]
ღვინო ჩამოდის ქვებარ გახსნილ შორეულ [illegible]
— გძელი ულვაშებით ქინდრის კაცები
სიონში მღერიან „არმინ მალილან"...

ხელოვანთა სასახლე ოქტ. 21 წ. **ტიციან ტაბიძე.**

ქართული პროზა

რომანის გადაგვარებაზე და შეძლება გადაშენებაზე, ევროპის ლიტერატურა დღეს ბევრს სწერს.

რომანის, როგორც ფორმის, გალამენება კიდევ არ იხსენიებოდა ისე დაპირისპირებული და ხანგრძლივ, რომ არ მოასწავებდეს საზოგადოთ პროზის კრიზისს. შესაძლოა პროზამ მომავალში შეიცვალოს სახე, მიიღოს სხვა მიმართულება და ჩამოყალიბდეს ახალ ფორმებში, მაგრამ ამის შესახებ არავის უთქვამს სიტყვა. დღეს ევროპაში ლაპარაკი არის მხოლოდ მის კრიზისზე.

დასავლეთის ლიტერატურა მხოლოდ გაკვრით ამბობს მომავალ რომანზე და აღნიშნავს გადახალისების საჭიროებას.

მაგრამ ეს სტრიქონები ისე მკრთალი და არა დამარწმუნებელია რომ მომავალის თავის დამიდგომას გვაგონებს.

ევროპის პროზას და კერძოთ რომანს აქვს ასეული წლების კულტურა. ამ ხნის განმავლობაში მან რამდენიმე დეკადენსი და აღორძინება განიცადა. უკანასკნელი აღორძინება იყო მე 19 საუკუნე. ტოლსტოი, ფლობერი, ბალზაკი, დოსტოევსკი, ზოლა, გონკურები და სხვა დღესაც დაუთოვლებ მწვერვალებია და დიდის დამჩენი თანამედროვეებზე.

პროზა საზოგადოთ უფრო კონსერვატიულია პოეზიაზე. უკანასკნელი უფრო წინამგრძნობია ყოველივე მოახლოვებულ გადატეხის. რევოლუციის დროს პროზა ხშირად მაყურებლის როლშია და მხოლოდ დაგვიანებით ითვისებს ახალს. ასე იყო თითქმის ყოველთვის.

უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში, როცა პოეზიაში მოხდა გადატეხა, პროზა თითქოს გულგრილი მაყურებელი იყო.

შეიძლება ამან გამოიწვია დღევანდელი დაქვეცა და კერძოთ რომანის კრიზისის აღნიშვნა.

ყოველ შემთხვევაში ევროპას ამის თქმის უფლება აქვს.

მაგრამ არის ფაქტი, რომელიც ანელებს ამ შიშს.

თითქოს მოიაკდა კიდეც მაჭრობა ხელოვნებაში, გაისმა მოწოდება შემოქმედებისკენ.

აღსანიშნავია თუნდაც ის ფაქტი, რომ გამოჩენილი მხატვარი პიკასო, რომელმაც ერთ დროს სამყაროს დემატერიალიზაცია მოახდინა დაუბრუნდა მე-18 საუკუნის რეალიზმს.

პიკასოს დაბრუნება არაა დაბრუნება რომელიმე შკოლისკენ, ან დამარცხება, ამის მიზეზი უფრო ღრმაა და ხელოვნების ხელახალ გადატეხაში უნდა ვეძიოთ.

შეიძლება აქედან იწყებოდეს ახალი გზა, ნაადრევი იყოს კრიზისზე ლაპარაკი და ნიშნავდეს იმას, რომ იშლება ახალი პერსპექტივები. შეიძლება ეს მეჩვენება იყოს მხოლოდ ძალღონის მოკრება.

ქართულ პროზას, რომელსაც ჯერ რამდენიმე [illegible] სახელები, არა აქვს იმდენი უფლება [illegible] თავის კრიზისზე.

მაგრამ მას აქვს ერთი [illegible]. უკანასკნელ წლებში ხელოვნებაში მომხდარი რევოლუციის დროს ის თითქო არ ჩანდა ფერხულში და ბოლოს, როცა მოხდა დაწყნარება, გამოირკვა რომ ის გულგრილი მაყურებელი არ ყოფილა. ქართულ პროზამ პირველათ იფიქრა სიტყვაზე, ფორმაზე და დაწმინდა სახე.

ხელოვნების ახალ ძიებიდან მან შეითვისა სწორეთ ის, რაც ალდა, მაგრამ შეინარჩუნა ის, რაც ყოველთვის იყო მისი დამახასიათებელი: ენაა—მეტწილად სიახლოვე საქართველოსთან.

ამ გზით მიდიოდა ყოველთვის პროზა საქართველოში და ამ გზით მიდის დღესაც. სხვა გზა იქნება ყალბი და გაუგონობა, რომელსაც არასოდეს არა აქვს დიდი ხნის სიცოცხლე და გაძლება.

შეიძლება ქართული პროზის [illegible] (ილია ჭავჭავაძის და დავით კლდიაშვილის შემდეგ) იყოს მეორე მისი [illegible].

ევროპის პროზის გადახალისება და ახალ გზაზე დადგომა, საშუალებას მისცემს ქართულ პროზას [illegible] ყველა მიღწევები. ქართული პროზა დღეს საერთო კულტურულია რომ შეძლოს ეს.

ყოველ შემთხვევაში ლაპარაკი ქართული პროზის კრიზისზე, რომელსაც [illegible], ცოტა სასაცილოა.

უნდა ვფიქრობდეთ, რომ ევროპის პროზის გადახალისებასთან ერთად, დაიწყება აღორძინება ჩვენში.

საქართველოში ამის საწინდარია ნ. ლორთქიფანიძის და სხვების [illegible].

სერგო კლდიაშვილი.

ვაჟა-ფშაველა და უცხოელები.

არ არის არავითარი შემთხვევითი იმაში რომ ვაჟა-ფშაველა აღმოაჩინეს ილია ჭავჭავაძემ და გრიგოლ რობაქიძემ. განსაკუთრებით გრიგოლ რობაქიძის შემდეგ ვაჟა-ფშაველამ ქართულ პოეზიაში სრულიად ახალი [illegible] მიიღო. პირველი დიონისოსური [illegible] უცხოელების [illegible] გრიგოლ რობაქიძით [illegible] წიგნს, სადაც [illegible] გერმანულ ენაზე [illegible]

გაზეთ „ბახტრიონ“-მა 23 ნომერში დაიბეჭდა წერილი რუსი პოეტის ნიკოლოზ გუმილიოვის მოწერილი ცარსკოე სელოდან გრ. რობაქიძეს, სადაც გუმილიოვი იტყობინება, რომ ის შეუდგა ვაჟას-თარგმანს. გუმილიოვი ცოტათი იცნობდა ქართულ ენას, რადგან მას გიმნაზია ტფილისში ჰქონდა გათავებული.

„სახალხო ფურცელში“ დაიბეჭდა აგრეთვე (მე წელი არ მაგონდება) გრიგოლ რობაქიძის დღიურიდან ერთი ადგილი, საუბარი ვიაჩესლავ ივანოვთან, საუბრის ტემა იყო ვაჟა ფშაველა. ვიაჩესლავ ივანოვი ამ ჟამად იმყოფება ბაქოში. იყო მიღებული ზომები, რომ ის ჩამოსულიყო ტფილისში, მაგრამ პირადმა ოჯახურმა გარემოებამ შეუშალა პოეტს ჩამოსულიყო ტფილისში. ვიაჩესლავ ივანოვი ცნობილია, როგორც სლავიანური გიოტე. მას შეუძლია ვაჟა-ფშაველას თარგმანს მისცეს არა მარტო რუსეთის, არამედ ევროპის ავტორიტეტი. ეს შესაძლებლობა კიდევ არსებობს.

მოსკოვში 1917 წელს 14 იანვარს ალექსანდრე სუმბათაშვილის თავმჯდომარეობით ქართულ კოლონიაში გამართული იყო ბანკეტი რუსის პოეტ. კ. ბალმონტის პატივსაცემლად, მისი რუსთაველის „ვეფხის ტყაოსანი“-ს წიგნათ გამოსვლის გამო. ამ ბანკეტს დაესწრენ ცნობილი რუსის პოეტები: მაქსიმილიან ვოლოშინი და იურგის ბალტრუშაიტის. იურგის ბალტრუშაიტისმა, რომელიც ცნობილია როგორც ერთი დამწყები რუსული სიმბოლიზმის, თუმცა ტომით არის ლიტოველი და აგრეთვე პრეზიდენტი ლატვიის რესპუბლიკის პრეზიდენტის საჯაროთ განაცხადა, რომ ბალმონტის რუსთაველის შემდეგ აუცილებლად უნდა იქნას რუსულად გადათარგმნილი მეორე კონგენიალი პოეტი ვაჟა ფშაველა. იურგის ბალტრუშაიტისი შეუდგა კიდეც ამ თარგმანს, მას ეხმარებოდა ტიციან ტაბიძე, მაგრამ თებერვლის რევოლიუციამ შესწყვიტა ეს მუშაობა. და აქამდინ გამოურკვეველია ამ თარგმანის ბედი. მთავარ სახელოვნო კომიტეტის დავალებით ვაჟა ფშაველას თარგმანს შეუდგა რუსი პოეტი ოსიპ მანდელშტამი მან სთარგმნა პოემა „გოგოთურ და აფშინა“, ეს თარგმანი წაკითხულ იქნა ხელოვნების სასახლეში შეერთებულ ქართველ და რუსს პოეტებში და შეიძლება ითქვას, რომ იგი იყო სრული გამარჯვება. „გველის მჭამელი“ სთარგმნა კიდევ [illegible] მაგრამ, ეს თარგმანი ტიპიური რუსული-[illegible] მეტაფორა არის [illegible] ვაჟა ფშაველას თარგმნები [illegible] აგრეთვე [illegible] ჩაგდებული რუსული [illegible] მთარგმნელები, როგორც [illegible], ამირეჯიბი, [illegible] და სხვები [illegible] თარგმანები ტფილისში არ [illegible]დებიან). პოეტების [illegible] ვაჟა ფშაველათი დაინტერესდა ცნობილი რუსი [illegible] ნიკოლოზ ნიკოლოზის ჩერეპნინი, რომელიც სამოქალაქო ომის დროს ტფილისში მოხვდა და იყო ტფილისის კონსერვატორიის დირექტორად, გრიგოლ რობაქიძისვე რჩევით ჩერეპნინი სწერდა ოპერას ვაჟას პოემა „გველის მჭამელზე“ და აგრეთვე სიმფონიას, ჩერეპნინი დღეს პარიზში და არ ვიცით განაგრძობს თუ არა ის თავის შემოქმედებას. ამ რიგათ ირკვევა, რომ თითქმის ბევრი საინტერესო შემოქმედნი რუსეთის არიან დაინტერესებული ვაჟა ფშაველათი მაგრამ ვაჟას გენიისთვის სრულიად არ კმარა, რუსეთით შემოფარგვლა, მისი ძლიერი შემოქმედება უნდა გამართულ იქნას მსოფლიო რადიუსით, ვაჟათი უნდა დაინტერესდენ ფრანგი, ინგლისელი და გერმანელი დიდი პოეტები და მუსიკოსნი...

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ეს ასე მოხდება, და აგრეთვე იმაში, რომ ვაჟა მიიღებს, ევროპის ერთ პრემიას.. დღეს ეს პრემია გამოყენებულ იქნას ქართველი ერის სიამაყის გასადიდებლათ და ქართული მწერლობის გამოცემისთვის... ამას ექნება ორნაირი მნიშვნელობა...

რასაკვირველია უხეშია ეს შედარება, მაგრამ ვაჟა-ფშაველა გამოუყენებელი სავალიუტო საქონელია საქართველოს ექსპორტის. მისი გამარჯვება იქნება ქართული მწერლობის გამარჯვება..

ვარამ გაგელი.

[illegible]

კონსტანტინე სუმბათაშვილი

პარიზი.

ომმა სრულებით შესცვალა პარიზის სახე. ის შეუკავებელი ორგიაზმი „თანამედროვე“ ბაბილონისა“ რომელმაც ომის წინ, უწყვეტ[illegible] ავიდა, ახლა გაცილებით შენელებულია და პარიზს დიდათ დაეტყო მოუვლით ომის უბედური შედეგები. ცხოვრების ყოველ დარგში მოხდა დიდი გადატეხა. გაცილებით ნაკლები სიმძაფრით ცხოვრობს „ღამის პარიზი“ რომელიც ყოველთვის იყო საოცნებო ნეტარების ბუდე, მთელი ქვეყნისთვის. შეიძლება ამის მიზეზი იყოს ცხოვრების დიდად გაძვირება, „მონმარტრის“ ვაქხანალია არც ერთი უცხოელისთვის აღარ არის საკვირველი, იმდენათ შედუნდა იქ სიცოცხლე. არავის არ ჩაუთვლია დიდ დანაკლისათ, მაგალითად, უზარმაზარ „ფოლი ბერჟერის“ დაწვა რომელიც იყო ცენტრი პარიზის შანტან თეატრებისა, სახელგანთქმული ღამის „ბოელიე“. ტანგოსა და სხვა ეგზოტიურ ცეკვათა კლუბი, უკანასკნელ წლამდის დაკეტილი იყო, ის მხოლოდ ახლა გაიღო, და ნახევრად ცარიელია. ისევ პოეტების და მხატვრების „კაფეებში „როტონდაში“, „დარკურში“ და „ლილაში“ არის ახმაურება რომელიც ცოტათი წარსულს მოგვაგონებს.

პარიზის თეატრები არ იძლევიან არაფერს შესანიშნავს. ყურადღების ცენტრი იყო ანტუანის თეატრი, სადაც თვით ანტუანმა და [illegible] კლოდ ფარერის მეტად ძლიერი დრამა „ბრძოლა“. „კომედიის“ თეატრი დასდგა [illegible] რომელიც გადაიტანა ოდეონის თეატრში: [illegible] თეატრ [illegible] „[illegible]“. [illegible] დიდი ინტერესი გამოიწვია „ბორის გოდუნოვი“ კუზნეცოვა—მინოვას მონაწილეობით [illegible] ახალი დაიწყო უკანასკნელ წელში. მწერლობაში ყველაზე მეტი სახელი ანატოლ ფრანსს რჩება რომელმაც დასწერა რამდენიმე ახალი რომანი. სკანდალის ხასიათი ჰქონდა პოლ მარგერიტის რომანს Sagarkoue და აგრეთვე ლეონ დოდეს („მეჭანკალი“) ლეონ დოდე კათოლიკე და როიალისტია, და ამიტომ მისმა რომანმა მეტად გაარისხა პარიზის კარდინალი და [illegible] პირები, რომელთაც მიმართეს ლეონ დოდეს მკაცრი წერილით. ამის შემდეგ დოდემ შეაჩერა ბეჭდვა თავის წიგნის შემდეგი გამოცემის, თუმცა [illegible] მოასწრო საკმაო ფულის შეძენა).

მემარცხენე შკოლები არ ჩანან. „დადაისტები“ თავისი პატარა რედაქციის საზღვრებს ვეღარ მორდებიან,

მხატვრობაში პიკასო, ისევ ყველაზე საყურადღებო. მისი „კუბისტების“ დაბრუნებას, ბევრმა მისმა მეგობარმა მიბაძა.

მეტად დამახასიათებელია [illegible] ახალგაზრდობის [illegible]

[illegible]

ახალი მწერლობის კავშირის მოქმედება 1922 წლის განმავლობაში

ახალი მწერლობის კავშირის დაარსება მოხდა 1921 წელს ოქტომბერში. კავშირში შევიდნენ მწერლები და პოეტები, რომლებსაც ახასიათებდათ ახალი მიდრეკილება, ახალი შეგნება მისი და ახალი შეხება კულტურულ პრობლემების.

ამით აიხსნება ის იშვიათი დისციპლინა და ინტიმური ხაზი, რომელიც შეიქნა კავშირის თანდაყოლილი თვისება. ამ მხრივ კავშირის ინტენსიურმა მუშაობამ ამ შედარებით პატარა ხნის განმავლობაში დიდი სიახლე და მძიმე წონის განძეულობა მისცა ქართულ კულტურას. კავშირის მიზანი იყო და არის: გამაგრება ეროვნულ კულტურის ფრონტზე, მისი მიუვალ და აუღებელ პოზიციებით შემოჯ[illegible]. კავშირს ხელმძღვანელობდა და ხელმძღვანელობს კონფერენციაზე არჩეული საბჭო, რომელშიაც შედიან: გრიგოლ რობაქიძე, პავლე ინგოროყვა, გერონტი ქიქოძე, პაოლო იაშვილი, გიტანგ კოტეტიშვილი, ტიციან ტაბიძე, ვალერიან გაფრინდაშვილი, კონსტ. ჭიჭინაძე, გიორგი ლეონიძე, შალვა აფხაიძე, რაჟდენ გვეტაძე, გრიგოლ ცეცხლაძე და შალვა კარმელი.

X-ში კავშირის მუშაობის საგრძნობია და დიდი პოტენციის [illegible] რა თქმა უნდა შესაძლებელი იყო მეტის გაკეთება, მაგრამ თუ მივიღებთ მხედველობაში საერთო დაბნევას ყურადღებისას და ფსიქოლოგიურ მომენტს, საყვედური უნდა შერბილდეს. ყოველ შემთხვევაში იმით რაც გაკეთდა უთუოდ ამოივსო დიდი ცარიელი ადგილი ქართულ პროზაში კერძოთ და ხელოვნებაში საერთოდ.

მისი [illegible] ერთი წლის სიცოცხლე [illegible] ქართული ხელოვნების.

არ ყოფილა საკითხი [illegible] მრავალი სრულიად ახალი პრობლემა [illegible] კავშირის საღამოებზე გამოტანილ იქნა ახალი საკითხები, [illegible] თეატრი როგორც რიტმი, მანეკენი, ზღაპარი და იდეა მარადი მობრუნების.

მაღალი მნიშვნელობის არიან ის საღამოები, რომლებზედაც პავლე ინგოროყვამ [illegible] „ვეფხის ტყაოსნის“ და [illegible] ქართულ კულტურის პრობლემას [illegible] შოთა რუსთაველი [illegible] საკითხში.

[illegible] მნიშვნელობის [illegible] თავისი არსებობა.

კავშირმა გამოიყვანა აგრეთვე როგორც დევიზი და ბაირაღი ახალი პოეზიის უკანასკნელი ეპოქის საქართველოს—ვაჟა ფშაველა და მისი მიზეზი გამოყვანით ქართულ ხელოვნების ახალი იმპულსი მისცა.

კავშირმა გამოიტანა ქართულ [illegible] პოეზიის უკანასკნელი [illegible] და თვით მკვლელობის [illegible] ერთი ახალი [illegible] გაამჟღავნა იგი.

[illegible] არ ყოფილა საკითხი, რომელსაც სულ სხვა გვარი სახითა არ მიეგებოდა კავშირი: პრობლემა პროზის, თეატრის, პოეზიის, იდეის.

უფრო მჭერმეტყველი იქნება მოხსენებათა სტატისტიკა და მათი სათაურები, მოწყობილ იქნა შემდეგი საღამოები:

1. კავშირის საღამოების საზეიმო გახსნა.

გრიგოლ რობაქიძემ წაიკითხა: ა. თეატრი როგორც რიტმი, ბ. ალექსანდრ ბლოკ, გ. ოსვალდ შპენგლერი, დ. კლიუევი, ე. ნოვალის [illegible], [illegible] ლირიკა საქართველოში, ი. ზღაპარი და იდეა მარადი მობრუნების, ლ. [illegible] შემოქმედებისა.

3. პავლე ინგოროყვამ წაიკითხა: ა. ლექსის პრობლემა, ბ. [illegible], რუსთაველიანა: გ. ვეფხის ტყაოსნის თარიღი და რუსთაველის ვინაობა, დ. რუსთაველი მინის ფერი, ე. [illegible] ვეფხის ტყაოსნზე, ვ. რუსთაველის გეოგრაფია.

4. პაოლო იაშვილმა წაიკითხა: ა. ვაჟა ფშაველა, ბ. იაკობ ნიკოლაძე, გ. არტურ რემბო, დ. რუბენ დარიო, ე. ემილ ვერჰარნი.

5. ტიციან ტაბიძემ წაიკითხა: ა. ჟიულ ლაფორგი, ბ. შარლ ბოდლერი, [illegible]

6. გიტანგ კოტეტიშვილი [illegible]

7. [illegible]

8. გიორგი ლეონიძე [illegible]

9. [illegible]: ალექსანდრ ბლოკი.

10. შალვა აფხაიძე: ძველი ქართული მხატვრობა.

გამართულ იქნა აგრეთვე შემდეგი საღამოები: 1. თეატრის საღამო, 2. ვალერიან გაფრინდაშვილის საღამო, 3. ნიკო ლორთქიფანიძის საღამო, 4. სანდრო ცირეკიძის საღამო, 5. ტიციან ტაბიძის საღამო, 6. „პოეზიის დღის“ საღამო, 7. [illegible] საღამო.

„ლომისი“-ს ამ ნომერში ვერ მოესწრო დაბეჭდვა [illegible] 1922 წლის [illegible]

პირველ იანვრიდან მიიღება ხელის მოწერა

პავლე ინგოროყვას

წიგნზე:

„რუსთაველიანა“.

წიგნში მოთავსებული იქნება ხუთი მონოგრაფია ვეფხის ტყაოსნის და რუსთაველის პრობლემებზე. წიგნის შემადგენლობა:

1. ვეფხის-ტყაოსნის თარიღი.
2. რუსთაველის ვინაობა.
3. ეპიკურიზმი რუსთაველი მინის ფერი [illegible]
4. რეალიები: პოემის ენა [illegible]
5. რეალიები: პოემის გეოგრაფია.

წიგნი შეიცავს 300 გვერდს. გამოვა ამა წლის 15 ივნისს. ხელის მომწერთათვის წიგნი ღირება ხუთი მანეთი ოქროთი.

ხელის მოწერა მიიღება ტფილისში:

1. [illegible] (ქუჩა № 13) [illegible]
2. განათლების სახალხო კომისარიატში: მთავარ სახელოვნო კომიტეტის მდივანთან—შალვა აფხაიძესთან.
3. სასახლეში [illegible]
4. [illegible]
5. ქუთაისში—ნიკო ლორთქიფანიძესთან.
6. ბათომში—ალი არსენიშვილთან.

პროვინციის დაწესებულებიდან ფული და მისამართი უნდა გამოგზავნონ ასეთის მისამართით: თფილისი, [illegible] ქუჩ. № 13, [illegible] შალვა აფხაიძეს. [illegible] მიწერ-მოწერა პროვინციიდან ამავე მისამართით სწარმოებს.

პირველ იანვრიდან მიიღება ხელის მოწერა

ტიციან ტაბიძის

წიგნებზე

წიგნები გამოვლენ 6 ტომად.

I. ქალდეას ბალაგანი: წიგნი ლექსებად.
1. ქალდეას ქალაქები. 2. [illegible] მასკარადი. 3. ორპირის სეზონი. 4. ცხენი ანგელოსით.

II. გრიგოლ რობაქიძე.
მონოგრაფია

III. „ცისფერი ყანწები“
იდეოლოგია და პორტრეტები.

IV. დაისრული სებასტიანე
კრიტიკული პროზა.

1. ქართული იდეა. 2. [illegible] 3. „პეტერბურგი“ ანდრეი ბელი, 4. ნიკო ფიროსმანი, 5. „ირონია და ცინიზმი, (პოლიტიკური მემარცხენეობის პოეზიაში) 6. „დაისრული სებასტიანე (პოეზია და საქართველო) 7. ლირიკის წინსწრები. 8. პოეტ დ. გურამიშვილი. 9. [illegible] 10. [illegible] 11. საქართველოს [illegible] 12. [illegible] 13. [illegible] და სხვა [illegible] წერილები.

V. ჟიულ ლაფორგ
წინასიტყვაობა და თარგმანი
„მთვარიული სიბრძნე“

IV ეპოპეა: „ტიციან ტაბიძე“.
ორპირის ოქროთი.

პირველი სამი ტომი გამოვა 15 აპრილს, დანარჩენი სამი ტომი 15 [illegible]ტომბერს. ხელის მომწერთათვის წიგნი ღირება [illegible] მანეთი ოქროთი [illegible] ქართული [illegible] ხელის მოწერა მიიღება [illegible] (ქ. № 13) სასახლის კომენდანტთან. [illegible] 15 აპრილიდან [illegible]

გამოვიდა

„მეოცნებე ნიამორების“

№ 9.

გრიგოლ რობაქიძე—[illegible]
პაოლო იაშვილი—პავლე ინგოროყვას.
ტიციან ტაბიძე—ნინო მაკაშვილს.
შალვა აფხაიძე—ღამის [illegible]
რაჟდენ გვეტაძე—[illegible]
ვ. გაფრინდაშვილი—[illegible]
ტიციან ტაბიძე—ირონია და ცინიზმი.
სანდრო ცირეკიძე—პოეტი და [illegible]
ვალერიან გაფრინდაშვილი—ლირიკის [illegible]

რედაქტორი—ვალერიან გაფრინდაშვილი.

იყიდება ყველა მაღაზიებთან. ფასი 25 ათასი.

რედაქციის ადრესი: ხელოვნების სასახლე, (ქ. № 13)
ტელეფონის ნომერი № 17—51.

ს. ს. ძ. უ. ს. პოლიგრაფიულ განყოფილების მე-2 სტამბა რუსთაველის პრ., № 26

ტირაჟი 1000 ც. ნებადართულია სამხედრო ცენზურის